

Fara

Existence fary je doložena v Kralovicích od raného středověku a lze předpokládat, že zde bylo i obydlí pro faráře. Jak však vypadala předchůdkyně dnešní, více než tři století staré stavby, postavené za patronátu plaského kláštera za opata Evžena Tyttla v roce 1707, není známo. Dokončení barokní fary dokládá jednak nápis na kamenné desce v nadpraží vchodu do fary „PAROCHO // AEDIFICATVM // A RNDMO DNO EVGENIO TYTTL ABBATE PLASSENSI“ [„Postaveno pro faráře opatem Evženem Tyttlem.“] a také klášterní zápisy. Během 18. století prošla fara ještě stavebními úpravami za opata Fortunáta Hartmanna, kdy byl postaven samostatný vjezd do hospodářského areálu. Z něho se zachovala původní barokní půlkruhová klenutá brána určená pro vozy a kočáry, která nese na klenáku opatský znak berly s kotvou a datum 1763 na ostění vjezdu. Též došlo kolem poloviny 18. století ke snížení stropů fary, jejichž původní podoba byla objevena při rekonstrukci v letech 1997–1998, kdy byly nalezeny malované stropy nad prvním patrem.

Pomník J. J. Marka

Úvahy o zřízení pomníku spisovateli Janu Jindřichu Markovi – Janu z Hvězdy, který v Kralovicích působil jako farář a v roce 1853 zde zemřel, spadají již do roku 1861. Tehdy se zde konal koncert houslisty Ferdinanda Lauba ve prospěch postavení pomníku. Jeho realizace se však postupně odkládala. Průtahy byly dokonce glosovány v roce 1884 s tím, že iniciátor F. Laub jistě netušil, že se dříve sejde s Markem na věčnosti, aniž by spatřil jeho pomník. Teprve v roce 1895 byl pomník J. J.

Marka konečně vyroben J. Cingrošem v Plzni a odhalen. 5. října byl pořádán přátelský večer v hostinci u Gšvindů, který byl zahájen proslovem připraveným J. Knedlhansem a pokračoval živým obrazem sestaveným Janem Dykem. V něm bylo možné spatřit Markovu podobiznu a postavy z jeho povídek. Pomník pak byl spravován městem, ale jeho špatný stav v roce 1920 dokonce vedl k polemice mezi politickými stranami, když agrární strana kritizovala za špatnou péči o městské sady sociálně – demokratickou správu města.

ZDROJE: *Kostel sv. Petra a Pavla v Kralovicích* vydané v roce 2010 Muzeem a galerií severního Plzeňska a Občanským sdružením Gryspek v Kralovicích
Jan z Hvězdy, B. Zilynskyj, M a G v M.T. v roce 2003

Další tipy a zdroje informací:

Občanské sdružení pro záchranu kostela sv. Petra a Pavla - Gryspek tel.: 373 397 676

ČÚ veřejné sbírky na opravu kostela:

43 - 65 06 58 02 57 /0100 - KB expozitura Kralovice

Mše svatá se koná ve středu od 9.00 h a v neděli od 10.00 h. Prohlídku kostela lze domluvit telefonicky.

Římskokatolická farnost Kralovice tel.: 373 396 326

www.gryspek.cz, farnost.kralovice.sweb.cz

www.kralovice.cz, www.marianskatynice.cz

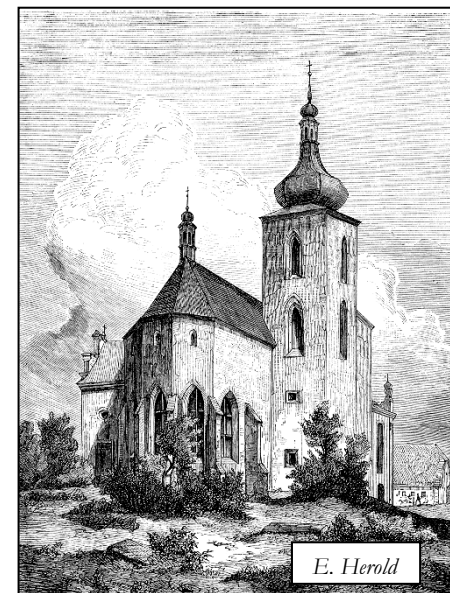

Vydalo 2010

Turistické informační centrum města Kralovice

Náměstí Osvobození 32
331 41 KRALOVICE
Telefon: 373 341 159
Web: www.kralovice.cz
e-mail: tic@tic.kralovice.cz

Pamětihodnosti Kralovic a Kralovicka

OKOLÍ KOSTELA SV. PETRA A PAVLA

Kostel sv. Petra a Pavla

Kralovický kostel s typickým raně středověkým patrocinem Petra a Pavla je zmiňován poprvé roku 1250. Existoval patrně

již v průběhu či ve 2. polovině 12. století. Původní románskou stavbu vystřídala gotická svatyně. Její výstavba byla zahájena na konci druhé či na počátku třetí čtvrtiny 13. století v podobě orientovaného jednolodního kostela s obdélnou lodí a presbytářem. Velká renesanční přestavba kostela, uskutečněná za majitele Kralovic Floriána Gryspeka z Gryspachu, byla dokončena v roce 1581 nebo 1582. Probíhala ve dvou etapách. V první byla upravena loď, presbytář, věž a nové, zvnějška ze severu přístupné schodiště, ve druhé fázi byla postavena kaple a jižní schodištní přístavek.

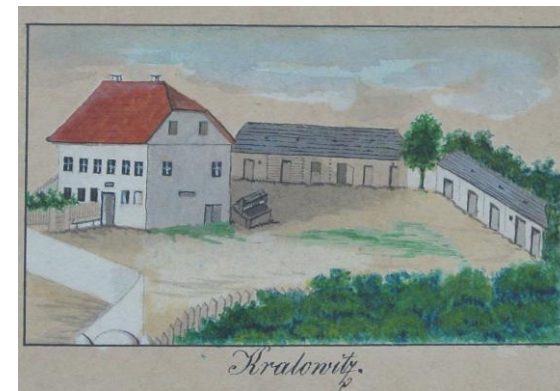
Fasády kralovického kostela jsou řešeny podle vzoru architektury v severní Itálii. Presbytář, jižní část kaple a věž se schodištěm na severní straně pokrývá sgrafito, na západní polovině kostela se střídá renesanční režné cihelné zdivo převážně s hladkou omítkou. Na fotografii je

vítězný oblouk s vyobrazením světců v medailonech. Kaple s kryptou kostela sv. Petra a Pavla byla postavena ve druhé etapě renesančních úprav kralovického kostela a vystupuje ze stavby kostela na jižní straně. Až do 19. století, kdy se stala kaplí Nejsvětějšího Srdce Páně, neměla žádné zasvěcení a plnila funkci rodového mauzolea Gryspeků. Mezi kruhovými okny, lemovanými režnými cihlami, jsou

ve sgrafitu na fasádě vyznačeny sluneční hodiny. Okna kaple byla osazena barevnými vitrážemi, v pravém okně s námětem Panny Marie, v levém s Kristem, která byla pořízena roku 1915 z odkazu M. Bočkové. Nejcennější částí je strop kaple, který tvoří necková klenba. Jsou zde znázorněny výjevy z christologického a mariánského cyklu (Kristus na kříži, Bičování, Zvěstování, Navštívení, Narození Páně, Klanění Tří králů) a uprostřed Boží oko. V menších čtvercových polích jsou světecké a mariánské náměty (sv. Mikuláš, Nanebevzetí P. Marie a další). Na severní stěně kaple je malba, představující sv. Maří Magdalénu. Z přízemní kaple s původní podlahou ze šestihranných a čtvercových kamenných bloků vedou dřevěné padací dveře na široké cihlové schodiště. Po něm se sestupuje ke dveřím vedoucím do obdélné krypty, která slouží k uložení rakví s ostatky členů rodu Gryspeků. Podle tradice na ni navazovala podzemní chodba, která však mohla být jen větracím kanálem, dnes již zasypaným. Mobiliiář kostela sv. Petra a Pavla tvoří dnes soubor movitých kulturních památek, z nichž nejstarší je pozdně gotické sousoší Zvěstování Panny Marie (součást hlavního oltáře), renesanční etapu představuje epitaf Floriána Gryspeka z roku 1593 v kapli. K raně barokní vlně zařízení kostela patří barokní varhany a kredenční skříň v sakristii a podstatná část hlavního oltáře. Vrcholně barokní inventář představují sochy kořících se andělů na hlavním oltáři z dílny plzeňského rodáka Ignáce Františka Platzera (1717–1787), přenesené z Mariánské Týnice, a sochy z Kalvárie

(oltář sv. Kříže). K obohacení kostela došlo po sekularizaci Mariánské Týnice v roce 1785 také další výbavou. Byly sem převezeny lavice do kostelní lodi, opatské stally do presbytáře a také mramorové kropenky. Třetí vlnu zařizování kostela dokládají postranní novogotické oltáře, které nahradily v roce 1858 spolu s kazatelnou původní barokní inventář. K posledním cenným předmětům patří historizující barevné secesní okenní vitráže z doby před první světovou válkou, zhotovené převážně pražskou firmou Kryšpín. V roce 1908 byla osazena figurální okna v presbytáři s obrazy sv. Václava a sv. Ludmily, pořízená z daru slečen Bočkových z Kralovic ve výši 1400 K. V roce 1912 byla zhotovena figurální okna na severní stěně se sv. Vojtěchem, na jižní straně presbytáře se sv. Janem Nepomuckým a Prokopem, dále kulatá figurální okna v kapli Božského srdce z darů farářů Bíny, Bárty, farské kuchařky paní Vojtové a slečny Bočkové. Vitráže si zachovaly vynikající kvalitu a živou původní barevnost.

Socha sv. Jana Nepomuckého

U presbytáře kostela sv. Petra a Pavla stojí socha sv. Jana Nepomuckého. Byla sem přemístěna v roce 1924 z náměstí, kde ji nahradil pomník padlým. Socha byla postavena v roce 1753 cechem kralovických řezníků. Představuje světce v tradičním podání jako stojící postavu, která má kolem hlavy svatozář s pěti hvězdami.